

**Statens jordbruksverks föreskrifter om
djurskyddskrav vid avelsarbete;**

beslutade den 6 oktober 1999

Statens jordbruksverk föreskriver¹, med stöd av 29 och 60 §§ djurskyddsförordningen (1988:539) följande.

Inledning

1 § Syftet med dessa föreskrifter är att förhindra att avel sker utan hänsyn till djurskyddsaspekter.

Definitioner

2 § I dessa föreskrifter förstås med

avelsvärdering: beräkningar enligt dokumenterade och vetenskapligt erkända metoder i syfte att uppskatta ett djurs nedärvningsförmåga,

avelsarbete: avelsvärdering avseende egenskaper som ingår i avelsmålet för en population samt selektion av avelsdjur i berörd population, samt

avelsdjur: djur som är eller har varit föremål för avelsvärdering eller registrering för avelsvärdering i annat land inom Europeiska unionen (EU) eller i enlighet med Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1994:83) om nötkreatur som används till avel, Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1994:79) om svin som används till avel, Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1994:82) om hästdjur som används till avel, eller Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1994:87) om får och getter som används till avel.

---

¹ Anmälan till kommissionen har gjorts enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter (EGT L 204, 21 .7.1998, s 37, Celex 398L0034).

Generella krav

3 § Nötkreatur, svin, hästar, får och getter, som visat sig nedärva letalanlag, defekter eller andra egenskaper som medför lidande för avkomman eller negativt påverkar avkommans naturliga beteende eller som med stor sannolikhet nedärver sådana anlag, defekter eller egenskaper, får inte användas för reproduktion. En förteckning över sådana letalanlag, defekter och ärftliga egenskaper finns i bilagan till dessa föreskrifter. Förbudet gäller dock även andra ärftliga egenskaper än de i bilagan upptagna om de medför lidande eller onaturligt beteende hos avkomman.

Nötkreatur, hästar, svin, får och getter får inte heller användas för reproduktion om det visat sig att djuret med stor sannolikhet nedärver disposition för hög frekvens konstaterade sjukdomsfall, förlösningssvårigheter eller dödlighet hos avkomma i samband med födsel.

Ett avelsdjur som genom sin härstamning eller genom sina egna egenskaper kan förmodas vara bärare av ärftliga anlag eller defekter som anges i första och andra styckena och för vilka frihet kan bevisas med tester, får användas i avelsarbete under förutsättning att sådana tester med frikännande resultat genomförts.

4 § Uppgifter från semin- och kontrollregister samt diagnos- och behandlingsuppgifter från djurkliniker och veterinära fältdata skall göras tillgängliga för avelsvärdering av ovannämnda egenskaper för av Jordbruksverket godkänd avelsorganisation. Uppgifterna får vara av-identifierade.

Avelsarbete och distribution av avelsmaterial skall utföras så att rasens genomsnitt för de egenskaper som anges i 3 § första och andra styckena inte genetiskt försämras.

En tjur, galt, bagge, bock eller hingst som används för betäckning eller spermasamling skall ha normalt utvecklade könsorgan samt sådana kropps- och fortplantningsfunktioner som är normala för arten och främjar ett naturligt beteende.

5 § Renrasiga avelsdjur av nötkreatur, svin, får och getter samt hybridavelssvin, som godkänts för avel efter prövning som utförts enligt gemenskapsbestämmelser i annat land inom EU, skall anses som godkända för detta ändamål också i Sverige.

Semintjurar

6 § En semintjur, som inte omfattas av 5 §, skall avelsvärderas med avseende på följande egenskaper:

1. Kalvningssvårigheter och dödlighet i samband med födsel. Värden avseende dessa egenskaper får vara bestämda var för sig eller sammanvägda och skall föreligga för nedärvning både som far och morfar.

2. Mastitresistens eller cellhaltsnivå i mjölken. Värden avseende dessa egenskaper får vara bestämda var för sig eller sammanvägda.

3. Frihet från missbildningar och letalanlag.

Avelsvärderingen skall utföras av en organisation som har godkänts av Jordbruksverket i enlighet med Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1994:83) om nötkreatur som används till avel. Avelsvärderingen får även vara utförd i annat land.

Resultatet av avelsvärdering för de ovannämnda egenskaperna skall publiceras av den avelsorganisation som utfört denna eller, i det fall den utförts i annat land, av spermans distributör så att resultatet blir känt inom branschen.

7 § En avelsvärderad semintjur, som inte omfattas av 5 §, får ej användas i avel om den för någon egenskap som anges i 3 § andra stycket visat sig ha klart negativ nedärvning jämfört med rasens medeltal. Sådan negativ avvikelser skall anses föreligga om avelsvärdet avviker mer än två standardavvikelser från rasens medelavelsvärde. Om avelsvärde ej föreligger skall fenotypvärde utnyttjas med samma krav på nivå som för avelsvärde.

En semintjur som har avelsvärderats med avseende på kalvnings- svårigheter eller dödlighet i samband med födsel, får ej användas till kvigor om tjurens avelsvärde för dessa egenskaper vad avser nedärvning som far är sämre än rasens medeltal.

Bestämmelserna i andra stycket gäller inte för semintjurar av raser som beträffande ovannämnda egenskaper är dokumenterat bättre än det nationella medeltalet för samtliga raser med avseende på dessa egenskaper.

Hingstar

8 § Vid besiktning av hingstar för individprovning, enligt Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1994:82) om hästdjur som används till avel, skall defekter från djurskyddssynpunkt och som kan vara av betydelse för avelsarbetet bedömas och registreras i bedömningsprotokollet. Dessa registreringar skall tillsammans med uppgifter som avses i 4 § ligga till grund för avkommeprövningen. När resultat från avkommeprövning av en hingst som även individbedömts för egenskapen ifråga föreligger, skall resultatet från avkommeprövningen gälla som bedömningsgrund.

Allvarliga fel som försämrar en hingsts användbarhet som avelsdjur skall framgå av det avelsvärderingsbevis som skall utfärdas i enlighet med de i första stycket nämnda föreskrifterna.

Övrigt

9 § Om särskilda skäl föreligger får Jordbruksverket medge undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter.

Denna föfattning träder i kraft den 15 oktober, då Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1995:113) om djurskyddskrav vid avelsarbete skall upphöra att gälla.

INGBRITT IRHAMMAR

Eva-Marie Stålhammar
(Djurmiljöenheten)

De letalanlag, defekter och övriga anlag med ärftlig bakgrund som avses i 3 § första stycket anges nedan för respektive djurslag (indelning enl. Leipold).

Nötkreatur:

Organ/organsystem   Missbildning/anlag

Enkla isolerade defekter:

Skalle   Gomspalt(Palatoschisis)
Förkortad underkäke(Brachygnati)

Extremiteter   Sammanvuxna klövar (Syndactyli,
mule-foot)
Krokstelbenthet
Amputerad kalv (Acroteriasis congenita)

Systematiska defekter   Bulldogskalv (Achondroplasia)
Dvärgväxt(Nanismus);"Minikalv"

Muskler: Muskelhypertrofi

Centralt nervsystem:

Hjärna   Underutvecklad hjärna (Cerebral
hypoplasi)
Vattusot (Hydrocephalus)

Lillhjärna och hjärnstam   Underutvecklad lillhjärna (Cerebellär hypoplasi)

Ryggmärg   Neurodysplasia congenita

Spastiska och paralytiska defekter   "Lamme kalve"/"Liggekalve"
(Recumbent calf syndrome)
Weaver (Spinal atrofi)

Hud:

Hårlöshet (Alopecia)
Ofullständig hudutveckling (Epitheliogenesis imperfecta)
Dålig hårrem (Hypotrichosis)
Fiskhud (Ichtyosis congenita)
Vattusot (Hydrops congenita)

<i>Cirkulationsorgan och blod:</i>	Hjärtinsufficiens (myokardfibros) Bovin faktor XI - brist
<i>Digestionsorgan:</i>	Tunntarmsförträngning (Atresia ilei) Sluten ändtarm (Atresia ani)
<i>Immunbrist:</i>	BLAD (B ovine L eucocyte A dhesion D eficiency)
<i>Andra metaboliska defekter:</i>	DUMPS (D eficiency of U ridine-5- M ono P hosghate S ynthase)
<i>Könsorgan:</i>	RVC (R ecto V aginal C onstriction) Underutvecklade könsorgan (Hypoplasi) Kryptorkism
<i>Kromosomförändringar:</i>	1/29-translokation
Svin: Organ/organsystem	Missbildning/anlag
<i>Könsorgan:</i>	Kryptorkism Pungbräck (Hernia inguinalis) Tvekönthet (Hermafroditism)
<i>Digestionsorgan:</i>	Sluten ändtarm (Atresia ani)
<i>Övriga defekter:</i>	Halothan-anlag
Får: Organ/organsystem	Missbildning/anlag
<i>Enkla isolerade defekter:</i> Skalle	Markerat bettfel (Över- eller underbett)
<i>Digestionsorgan:</i>	Sluten ändtarm (Atresia ani)
<i>Könsorgan:</i>	Kryptorkism Pungbräck (Hernia inguinalis) Tvekönthet (Hermafroditism)

Häst:	
Organ/organsystem	Missbildning/anlag
<i>Enkla isolerade defekter:</i>	
Skalle	Allvarliga bettfel (över- eller underbett)
<i>Rörelseapparaten:</i>	Allvarliga problem i skelett, leder, muskler och hovar
<i>Centralt nervsystem:</i>	
Lillhjärna	Cerebellär hypoplasi
<i>Hud:</i>	Helalbinism Man- och svansskorv med kroniskt förlopp
<i>Könsorgan:</i>	Kryptorkism Testiklar med kraftiga skillnader i storlek och konsistens Pungbräck (Hernia inguinalis)
<i>Luftvägar:</i>	Struppipning (Hemiplegia laryngis)